

Мирослав Пенков

Косът

Бари се беше свил в ъгъла на малката стая и гледаше към двойното легло до стената. Вътре беше сумрачно, а по стъклото тракаше пролетен дъжд. Бари знаеше, че Мери няма да се върне. Знаеше го, защото косът бе решил така. Да, съвсем правилно – косът се беше върнал. След повече от двадесет години. Беше отново тук, в света на Бари и бе пожелал дъщеря му Мери да остане навън. Косът беше виновен за всичко. Косът – само той.

– Майкъл – извика Бари и скочи от дървото. Беше топъл ден, малко преди да дойде лятото. Въздухът миришеше на буря, но въпреки това децата играеха навън.

– Защо викаш? Развали играта – сопна се Майкъл и дотича от укриетието си – нали знаеш, че трябва да се криеш, докато те намеря?

– Стига си ми викал – простена с хленчещ тон Бари – Ти си по-голям, не за да ми се караш, а за да ми бъдеш защитник – сълзите вече се бяха покачили до ръбчето на очите и ако Бари си разклатеше главата, сигурно щяха да потекат като вода, която избива язовира стена. Той обаче остана неподвижен.

– Е, добре, какво има?

– Виж какво намерих! – превъзбудено извика Бари и протегна ръка към дървото, от което беше скочил преди малко. Майкъл отиде нетърпеливо до стъблото, но като не видя нищо над себе си попита:

– Какво си намерил, Бари? Стига глупости, хайде, че нямаме време. Мама каза, да се приберем до седем.

– Виж под теб – изкомандва Бари – Там долу.

Майкъл послушно наведе глава, за да потърси находката, на която бе попаднал брат му. Може би това беше някаква интересна играчка, загубена неволно, или красив камък за колекцията им от руди. Можеше да бъде всичко, но не и това нещо. Не и малка птица, свита на кълбо, защото е прелетяла цялото разстояние от гнездото си до земята – поне четири метра. Можеше да бъде количка, бирено топче, стара монета. Можеше. Вместо това, Майкъл завари косът да лежи в меката, свежо-зелена трева. Перушината му беше проскубана и по тялото и главичката му зехта грозни, оголени дупки. Перата бяха по-скоро пепеляво сиви, отколкото черни, а тези, които покриваха главата му, стърчаха смешно нагоре, като качулката на Уди кълвача. Майкъл, знаеше, че когато спи накриво, с косата му става нещо подобно. Очите на коса бяха малки и черни, наситено тъмни, като вакса за кожени обувки. В тях нямаше нищо – беше пусто. Майкъл веднага хареса птицата. Стори му се красива, но беззащитна. Клонът ѝ беше чисто жълтеникав, а крачетата крехки, като

клички от захарен памук. Бари дотича до дървото и сепна брат си:

– Е какво ще кажеш? – сякаш очакваше да бъде похвален за добре свършената работа. За прекрасното дело – че беше намерил коса.

– Паднало е от гнездото си – каза Майкъл с всезнаещ тон. – Ако го оставим тук, котките ще го намерят и изядат

– Че да не искаш, да го вземем с нас? – изпротестира по-малкото братче.

– То се знае – отвърна Майкъл – погледни колко е красив.

– Красив? Виж тези грозни нокти, като на хищно животно. Ами този остър клон? Бас хвощам, че е убил братчетата в гнездото си и е паднал долу. Сигурно ги е изкълвал и раздрал целите.

– Я стига си дрънкал глупости – срязва го Майкъл – Не виждаш ли, че сигурно си е счупил крачето. Трябва да го приберем – длъжни сме. Иначе котките ще ни изпреварят.

– Но Майкъл – опита се да се противопостави Бари – Страх ме е от тази птица.

– Достатъчно! Не ща да те слушам повече! Отнасям го вкъщи, пък ти ако искаш идвай с мен.

Така бяха намерили коса само преди две седмици. А по-добре да не го бяха намирали! Прибраха се вкъщи и веднага го изнесоха на терасата. Живееха в малък апартамент – стая, хол и кухня. Терасата гледаше към парка, в който играеха. Балконът беше на осмия, последен етаж и бе дълъг поне десет метра. Майкъл беше взел някакъв празен кашон, бе покрил дъното му с парцали за бърсане на прах и бе положил коса в импровизираното гнездо.

– Ще изчакаме да се върне мама – каза Майкъл – тя ще знае с какво да го нахраним.

– Мама ще се ядоса – отвърна му Бари

– Не, няма!

– Казвам ти, ще се ядоса и то много.

– Млъквай! – извика Майкъл. Косът в кашона се размърда. Надигна главата си и очите му се отвориха широко. Черното блесна под клепачите. Клонът му се разтвори и от дъното на гърлото му се откъсна отчаян писък. Изтръгна се с мъка и се заудря в картонените стени. Птицата пропищя още няколко пъти. Беше гладна.

– Виждаш ли какво става! – попита раздранено Майкъл – уплашихме птичето с нашите викове. – После бръкна в кутията и извади

коса. Обхвана го нежно с ръце и го поднесе към лицето си – Успокой се птиче! – сякаш изчурулика Майкъл. В замяна получи, само едно навъсено „гра-а-а“. Птичката мърдаше между дланите на момчето, крачетата ѝ се опитваха да ритат. Майкъл погали коса по крилото. Наистина беше счупено. После сложи птичето обратно и затвори кашона. – Ще чакаме мама – отсече напористо Майкъл – Тя ще ни каже какво да правим.

Нахраниха коса с малко хляб, който той погълна на няколко пъти. Майкъл на двете момчета се съгласи да задържат птицата и похвали Майкъл за решението. Бари се ядоса и разплака, изхленчи нещо, че косът го плашел и че щяло да е по-добре, ако баща им бил жив, за да го защити. После изтича в детската стая и се качи на леглото, като зарови очи в пухената си възглавница. Бродерията с Мечо Пух подгизна от сълзите му. Косът обаче се чувстваше добре. Беше му хубаво, че се намира на сигурно място. Беше му хубаво, че го хранят, докато той не може да лети. Беше още малка птица, но много скоро щеше да порасне. Крилото му щеше да заздравее и той да се научи да лети. Сега обаче още беше рано – а и бе намерил прекрасно семейство, което да го пази.

Бари беше на пет годинки, а Майкъл на седем. Баща им бе умрял преди година. Връщал се късно през нощта с кола, но бил много уморен и само за секунда притворил очи. Само за една кратка секунда се отпуснал, но това било достатъчно. Когато ги отворил, срещу него вече се носел огромен камион, а фаровете му, накарали очите отново да се присвият. Успели да разпознаят баща им само по някакъв пръстен, с издълбано „на Питър Остин с любов“. Но това беше станало преди година. Беше изминала една пълна година. Тогава се бе появил косът и беше донесъл онова нещо. Никой не знаеше за него – никой, само Бари, косът и Мечо Пух, който се смееше от разноцветните конци на бродерията.

„Тръгнал кос, гол и бос, през полето с вирнат нос“ – пееше косът, стъпил на бетонния парапет. „Тръгнал кос, гол и бос...“. Бари беше затиснал главата си с възглавницата. Навън беше тъмно – беше нощ и всички спяха. Под него, на първия етаж на леглото се чуваше тихото дишане на Майкъл. Майка им спеше в съседната стая. Бе съвсем тихо.

Чуваше се само песента на коса. Той чуруликаше, тананикаше си в черната нощ. Там отвън, свит в кашона, той грачеше своята провлачена

мелодия. Дали беше красива? Може би. Може би, ако беше ден, а не тъмна нощ. Ако пееше от дърво, а не от картонен кашон, застлан с парцали, и най-важното, ако не беше този кос. Точно този кос, когото Бари мразеше най-много от всичко. И в това чуруликане момчето долавяше познатите думи „Тръгнал кос, гол и бос... Чуваш ли ме Бари, чуваш ли ме? Тръгнал кос по шосето и видял как един камион размазва малка като кибритче кола. Това баща ти ли беше, Бари? Неговият врат ли изхрущя така? А, кажи де, не те чувам? Бари, обади се.“ И пак „Тръгнал кос, гол и бос... кого да си избира този път, а Бари, кого да си харесам. Кого да посочи малкият кос. Ти кажи. Ти си мъжът в къщата. Тръгнал кос, гол и бос...“

Бари често оставаше сам вкъщи, докато Майкъл ходеше на училище, а майка им на работа. Сега той стоеше в тясната кухничка с голям прозорец, гледащ към терасата. Там беше кашонът, а в кашонът сигурно стоеше косът. Вече се беше научил да лети, изхвърчаше от кутията и се бавеше навън няколко часа. После обаче отново се завръщаше и лягаше да си почине. Бари го беше видял как се прибира. Беше кацнал на първаза и чистеше с клон перата си. Те бяха окаляни, изцапани с мръсотия и боклуци. Косът стоеше и от време на време отваряше клоната си широко. Веднъж Бари бе видял съсирена кръв по него. Може би беше сгрешил. Може би се бе въобразил. Сигурно всичко беше измама. Косът, смъртта на баща му. Бари се заслуша в тишината. Може би сега някой щеше да позвъни на вратата. Баща му щеше да стои на входа – засмян и весел като преди. Този път нямаше да носи подаръци. Те нямаше да са необходими. Той щеше да е най-големият подарък. После Бари щеше да го прегърне, да се държи сякаш нищо не се бе случило. Щеше да го изведе на терасата, а там всичко щеше да е подредено и чисто. Кашонът щеше да лежи празен и в него никога повече нямаше да живее косът и никога не бе живял. Защото косът си беше отишъл – там от където бе дошъл.

Бари излезе предпазливо на терасата. Остави вратата открената. Просто така, за всеки случай. Приблужи до картонената кутия. Беше до половина покрита, а наоколо беше разхвърляна перушина. Пепеляво-черни пера, сплъстени от кал и мръсотия. Бари усети неприятна миризма. Нещо в него се повдигна, догади му се и той почувства, че ще повърне. Успя да се сдържи. Продължи напред. Беше само на две крачи от кашона и ако искаше можеше да се надвеси и да надникне вътре. Само ако искаше. Момчето усети, че вътре нещо помръдва. Долови някакво

движение. Косът се беше върнал. Сигурно бе отлетял някъде, бе скитал часове, а сега отново се беше върнал обратно. Бари превъзможна погнусата и растящия страх. Направи една малка крачка към кашона. Към кося – към малкия гаден кос. После направи още една крачка. Малкото му като тенис топка сърчице захлопа силно. Бари се надвеси над кашона. Искаше да избяга, да се махне оттук. Да се втурне в стаята и да залости вратата. Косът нямаше вече да го плаши. Щеше да е останал навън, далеч, зад бетонните стени и дървената врата. В купчината парцали, полепен от мрака в кашона, косът стоеше с приборани под тялото крака. Беше затворил очи, но Бари добре знаеше, че не спи. Косът беше буден. Да, беше буден и го наблюдаваше. Наблюдаваше всяко негово движение, постъпка, действие. Следеше го под полупрозрачните клепахи. Косът искаше да знае всичко и всякога, за да е подготвен. Момчето отвори докрай картонения похлупак и дневната светлина нахлу на таласи в кашона. Освети го, а косът отвори очи. Малки черни топчета. Кръгли и изцъклени. Пустии, като безлюден остров, тъмни, като беззвездна нощ и студени. Студени като мъртвец... Пръстът стоеше там, на няколко сантиметра от птицата, омотан в парцали и боклуци, които косът беше довлечил. Истински човешки пръст. Показалец, може би десен показалец. Откъснат, лежащ безжизнено в кашон пълнен с парцали и един малък кос. Бари затвори очи и отдръпна глава. Провеси се през балкона и повърна. Стана му по-леко и отново надзърна в кутията. Нещо ставаше. Искаше да извика, но гърлото му бе сухо като шкурка. Искаше да избяга, но краката му тежаха поне три тона. Бари стоеше хипнотизиран и наблюдаваше. Наблюдаваше как косът отваря окървавената си човка, как писука, а очите му светят с дяволски огън. Наблюдава как косът стъпва върху откъснатия пръст и поглежда към Бари.

– Къде си ходил, жалка гадинко? – прошепва момчето – В кой свят си ходил и защо си се върнал отново? – А косът стои и сякаш се усмихва, защото клонът му потреперва победоносно.

– Виж тук, малки Бари – сякаш програква птицата – Виж какво съм ти донесъл – и избутва парчето месо. Откъснатият показалец. Десен или може би ляв. – Виждаш ли този пръстен, Бари? – пита косът и очите му тъмнеят кръвнишки – Ти не можеш да четеш, но аз ще ти кажа какво пише на него. Пише „на Питър Остин с любов“. На Питър Остин с любов, а Бари? Това името на татко ли беше, а? Името на татко. Ей Бари, върни се! Защо бягаш, къде отиваш? Бари!

Бари изтича в стаята и залости вратата. Това не беше истина, това не можеше да бъде вярно. Косът трябваше да си отиде. Веднага!

После няколко пъти преравахя кашона, но не откриха нито отрязан пръст, нито пък пръстена сред парцалите. Майкъл се посмя, каза, че Бари е страхливец и с това въпросът се приключи. За всички, но не и за Бари. Той знаеше. Разбираше всичко много добре. Можеше да прочете и разгадае, какво значи тази тъмнина в очите на коса. Значеше болка. Значеше злоба и ужас. Косът носеше смърт. Той бе виновен. Косът бе убил баща му преди една година. Бе го убил, а сега танцуваше над трупа му. Кълвеше очите му и късаше пръстите на ръцете му. „Тръгнал Кос, гол и бос...“ пееше птицата всяка нощ в мрака, там където се чувстваше най-добре. Духаше ли вятър, косът се смееше. Валеше ли сняг, косът тържествуваше. Умреше ли някой, косът пееше. И пак „Тръгнал кос, гол и бос...“. Бари загуби съня си. Всяка нощ слушаше това. Всяка нощ, той тръпнеше в уплаха. Чакаше да заспи и си представяше как косът отвежда и него в своето царство. Без значение къде, важното бе, че владенията му се простираха отвъд. Една единствена дума.

Но Бари я бе научил и запомнил завинаги. Отвъд! Не на оня свят, не на другата земя. Отвъд! Това значеше много.

Бари откри окото намотано в парцалите няколко дни след като бе забелязал и пръста. Беше синьо око, но вече не бе красиво. Момчето го видя само за една малка част от секундата, но това беше достатъчно, за да разбере, чие око бе това. Синьо, като цъфнала незабравка, дълбоко като планинско езеро, но помътняло като водата в блато.

– Защо правиш това – бе извикал Бари и бе вдигнал крак срещу коса. Птицата бе изписукала грозно, бе опулила двете си топчета и нападателно бе отворила човка. После беше изхвъркнала от кашона.

„Тръгнал кос, гол и бос...“ – стържеше в мрака. Скриптеше и се триеше, сякаш две ламарини правят любов. „Бари, чуй ме добре Бари“ – кискаше се косът – „искам утре да целунеш леля си Нора за последно. Знаем, че имаш такава леля и знаем, че ще ви идва на гости. Но Бари, ти я прегърни за сбогом, защото малкият весел кос си избра кого да заведе у дома. Тръгнал кос гол и бос...“ Бари скочи от втория етаж на леглото. Тупна на пода, стъпи на криво и едва се сдържа да не извика от болка. Вече нямаше значение дали ще събуди Майкъл, дали ще събуди майка си или съседите. Даже още по-добре. Нека всички станат от сън. Нека се съберат точно тук, на средата на малката стая и нека всички излязат на

терасата където е косът. Да чуят песента му, да повярват в думите. Бари излезе на балкона и отвори кашона. Вътре беше косът. Ухилен, с отворен клон. Перата му бяха опръскани с кръв. До него стоеше медальонът. Скъпият златен медальон на леля Нора. Сестрата на майката на Бари. Добрата леля, обичната леля, хубавата леля. Нейният медальон в устата на коса! Под ноктите на коса! Защо? Защо, защо правиш това – викаше Бари – защо си избрала мен, точно мен, птицо проклета? – После момчето сграбчи медальона, стисна го в потната си от ужас ръка и скокна през вратата. Пердето се метна до тавана от станалото течение, после пак се свлече безжизнено. Някой на терасата пееше – беше косът.

Леля Нора дойде навреме. Донесе подаръци. Пиха кафе, а за децата чай с лед. Всичко беше прекрасно, смяха се. Само Бари остана тъжен. Лицето му не светеше като преди. Нямаше усмивка, нямаше красота. Бари чуваше само една мелодия. Беше се набила в ушите му предната нощ. Бари помнеше само едни думи: „Вземи си сбогом с леля Нора, вземи си сбогом“. И медальонът. Накитът, който тя винаги носеше.

– Къде ти е медальонът? – попита Бари.

– Загубих го, за съжаление – отвърна му Нора.

„Не, не си.“ – искаше да каже Бари – „Не си го загубила лельо. Косът ти го взе. Той беше, видях го. Той открядна твоя медальон и ми каза да си вземем сбогом. Косът ми разказа, че ще те отведе с него. Ще те отведе на едно тъмно и влажно място. Аз те обичам лельо и ти казвам сбогом. Но моля те, обещавай да не плачеш много. Аз ще си спомням за теб. Даже, залагам честната си дума, всеки ден поне веднъж ще споменавам името ти. Така и ти ще живееш в сърцата ни. И лельо, моля те, прати много поздравии на татко. Кажии му, че и ние го обичаме. Знаам, че ще го видиш, косът ще те заведе“

Бари не каза нищо такова. После лелята си тръгна. Замина си, за да не се завърне никога. Малкия кос си беше харесал поредната жертва. Два дни по късно намериха леля Нора, просната на пода, студена като камък, с широко отворени очи. Върху лицето й одрано, с три кърваво червени резки. Като от ноктите на хищна птица. Като от ноктите даже на обикновен кос. Никой не разказа това на Бари, но той го знаеше даже преди това. Косът държеше на думата си, нали? Баща му, после леля Нора, сега кой беше наред? Майка му, брат му, той самият? Кого щеше да си вземе малкият кос. Кой щеше да го позабавлява?

Преди двадесет години Бари беше чакал Майкъл по същият начин. Беше се свил на пода и отстрани изглеждаше като голям куп захвърлени дрехи. Беше чакал брат си да се върне от поредната тренировка. Но беше очаквал да не го види по-вече. Бе намерил любимата му безопасна игла захвърлена в стария кашон. Косът вече го нямаше. Бе отлетял преди година, но Бари още бе чувал песните му. Пак така всяка нощ косът се бе връщал и бе грачил с пълно гърло. После беше подхвърлил иглата, с който Майкъл не се разделяше никога и си бе заминал. Посланието му обаче беше повече от ясно. Сбогом Майкъл, сбогом! Кажеш здравей на коса! Но това беше преди двадесет години. Двадесет години назад. Там бе останал брат му – в миналото. Там бе останал и косът. Бари го беше заровил, бе запалил кашона. После бе пораснал и се бе оженил. Сега имаше хубава малка дъщеричка. И косът не бе очакван да се завърне. Но той бе тук, отново, след толкова време. Бари бе чул песента му за първи път от двадесет години преди няколко дни. Бе отворил широко очи още щом първият тон беше докоснал тъпанчето. Косът е тук – пееше птицата – Върнах се Бари! Помниш ме, нали? Разбира се че ме помниш. Та аз съм малкият черен кос. Имаш много поздравя от баща си, от брат си, от майка си и от леля си Нора. Извинявай, че пропуснах последните двадесет години. Бях зает с друга работа. Намерих си други семейства. Но сега съм тук, при теб, и пак ще бъде весело. Хубава дъщеричка имаш Бари! Много е красива!"

Вчера Бари бе открил загубената кукла на дъщеря си в някакъв стар изцапан кашон. Беше разчиствал терасата когато бе попаднал на нея, и куклата бе увита в парцалите, с които бе застлан кашонът. Имаше и перушина. Сиво-пепеляви пера. Миришеше на косът.

– Скапан кос! – крещеше той. Викаше, чупеше, стенеше. – Махай се! – проклинаше Бари – Върви си. Играй си с други, не с мен! Не с дъщеря ми или жена ми! Не, върви си, моля те, аз ти се моля махай се!

Косът беше кацнал на парапета. Стоеше в далечния край върху широкия две педи сив перваз. Острите му нокти се впибах в боядисания бетон и отронваха част от боята. Косът стоеше и пееше: Тръгнал кос, гол и бос... чуваш ли Бари. Аз съм, твоят приятел косът. Ела при мен, Бари! Ела при мен! Ела, защото дъщеря ти е на път! И за жената има време. Но ти ела сега! Ела и ще подготвиш всичко за тяхното

пристигане. Ела, Бари! Тръгни по парапета и пипни перата ми. Почувствай студенината, хладът, който лъха от тях. Порадвай им се. Ела Бари прегърни ме!" Бари тръгна по парапета. Стъпи уверено и закричи на тридесет метра от земята. По първаз широк две педи. Косът стоеше и пеше. Погледът на Бари бе празен, а очите му премигнаха лудешки. Сякаш звуците го бяха замаяли. Бари вървеше към коса – решително и напористо. Достигна края на парапета. Отдолу светът се виеше, бръмчаха коли, блестяха светофари. Отдолу, тридесет метра под Бари.

„Докосни ме с ръка!“ – пееше косът. Бари се протегна. Пръстите му се изпънаха и затрепериха. Още малко и щеше да го достигне. Мъжът се олюля и се понесе към застлания с плочки тротоар. Само две секунди преди това няколко мисли бяха пробягали едновременно в съзнанието му. – Косът – помислил си бе той – На парапета няма кос. – после няколко думи се бяха втурнали през полукулбата. – Татко, мамо, Майкъл! Малка Мери!

Двете момчета минаха под вековното дърво. Беше топло и задушно време. Скоро нямаше да вали. Едното от тях извика радостно:

- Виж там – и посочи към ствола. На земята лежеше малка птица. Беше проскубана, с пепеляво сива перушина и жълт клон.
- Сигурно си е счупило крилото – каза другото момче.
- Не можем да го оставим тук – смили се първото.
- Хайде да го занесем в къщи.

Докато едното дете го повдигна от земята косът премигна очи и отвори клон. Засмя се, а освен писукането отекна и песента: Тръгнал кос, гол и бос, през полето с вирнат нос..." Момчетата се загубиха зад ъгъла, смеейки се високо като стискаха коса в ръце. Щяха да го занесат в къщи, да се грижат за него. Да му дават храна и вода. А той щеше да им се отблагодари. Така, както бе правел винаги.

И пак „Тръгнал кос, гол и бос, през полето с вирнат нос..."

07.06.1999

КРАЙ

© 1999 Мирослав Пенков

Източник: <http://sfbg.us>

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/1342>]